

Datingsites kunnen discriminerend zijn

CHRISTELIJK GEÏNSPIREERDE DATINGSITES DISCRIMINEREN OP GROND VAN GELOOF EN SEKSUELE GEAARDHEID ALS ZIJ ENKEL OPEN STAAN VOOR HETEROSEKSUELE CHRISTENEN. DAT BESLISTE DE NEDERLANDSE COMMISSIE GELIJKE BEHANDELING OP 5 APRIL. JOGCHUM VRIELINK VINDT DE UITKOMST IN DEZE ZAAK ONREDELIJK. VOLGENS DE ASSISTENT AAN DE KULEUVEN VALT DE COMMISSIE ECHTER NIETS TE VERWIJTEN. HET PROBLEEM LIGT BESLOTEN IN DE NEDERLANDSE ALGEMENE WET GELIJKE BEHANDELING (AWGB).

JOGCHUM VRIELINK

Een man vraagt een abonnement aan op de datingsite 'Crosspoint.net'. Hij krijgt echter nul op het rekest. De man zou niet passen binnen het profiel van de site, omdat hij in het eerste toelatingsessay had gesteld een voorliefde te hebben voor 'spirituele en mystieke zaken'. Dat konden de organisatoren van de site niet accepteren. Bij de toelatingsvoorwaarden staat immers dat de site bedoeld is voor 'oprecht meelevende christenen'. Concreet moet het gaan om mensen die een bewuste en uitsluitende keuze hebben gemaakt voor het christelijke geloof. Omdat de religieuze beleving van de

kandidaat hierbij onvoldoende aansluit, wordt hij geweigerd. De site behoudt zich immers het recht voor om leden te weigeren die niet tot de doelgroep behoren. Meer bepaald worden personen die 'niet tot enige christelijke geloofsgemeenschap behoren' of die 'een partner zoeken die tot hetzelfde geslacht behoort' geweerd. De geweigerde kandidaat laat het er niet bij zitten. Via een Antidiscriminatiebureau komt de klacht terecht bij

de Commissie Gelijke Behandeling, de instelling die geschillen beoordeelt op basis van de Nederlandse discriminatiewetgeving. De Commissie oordeelt dat de weigering en de toelatingsvoorwaarden direct discrimineren op basis van geloofsovertuiging en seksuele geaardheid.

VREES VOOR NIVELLERING

De reacties vanuit confessionele hoek op het oordeel van de Commissie

waren niet mals. 'Angst voor AWGB nu bewaarheid', kopte bijvoorbeeld het christelijke 'Nederlands Dagblad'. Die 'angst' waarnaar verwezen wordt, leeft al van voor de totstandkoming van de AWGB (1994). In orthodox-christelijke kringen verzette men zich sterk tegen de komst van de wet. Gevreesd werd dat de wet het einde zou betekenen voor levensbeschouwelijke groepen, doordat elk onderscheid verboden zou worden.

Tot voor dit toepassingsgeval waren er in Nederland nauwelijks zaken die de vrees ondersteunden. Integendeel, christelijke personen en groepen deden zelf beroep op de wet wanneer zij zich gediscrimineerd achtten op grond van hun overtuigingen en werden vaak in het gelijk gesteld. Dat neemt niet weg dat de recente uitspraak een koude douche was voor voornoemde groepen. Sterker nog: de felle reacties zijn begrijpelijk. De houding tegenover de discriminatiewet was binnen levensbeschouwelijke groepen inmiddels gematigd positief geworden, omdat de wet een middel bleek om de eigen identiteit op te eisen of te beschermen.

Is de Commissie van standpunt veranderd en kan levensbeschouwelijk Nederland zich opmaken voor de nivellerende gelijkheidsstrijd waarvoor aanvankelijk gevreesd werd? Dit lijkt niet het geval. De Commissie heeft bij haar oordeelsvorming namelijk bijzonder weinig ruimte: de Nederlandse wet heeft een zogenaamd 'gesloten systeem'. Een direct onderscheid – dus een onderscheid dat rechtstreeks gemaakt wordt aan de hand van de opgenomen discriminatiegronden – is per definitie ook een discriminatie, tenzij er in de wet een uitdrukkelijke uitzondering is voorzien. Een algemene 'objectieve en redelijke rechtvaardiging' van direct onderscheid is niet mogelijk. In dit concrete geval is de wet onverbiddelijk. Ingevolge artikel 7 lid 1a *juncto* artikel 1 AWGB is het maken van direct onderscheid op basis van (onder meer) godsdienst, levensovertuiging en hetero- of homoseksuele gericht-

HOUSE OF LORDS

In haar artikel 'Anti-terrorismewet zet ondemocratische samenstelling Brits Hogerhuis opnieuw op de agenda' in *De Juristenkrant* nr. 107 schetst Evelyn Maes slechts gedeeltelijk de veel genuanceerdere problematiek van 'The House of Lords Reform' in het Verenigd Koninkrijk. Als continentaal jurist is het inderdaad quasi onbegrijpelijk dat in Groot-Brittannië, toch wel de bakermat van onze parlementaire traditie, men vandaag nog steeds met een *in se* ondemocratisch samengestelde en onverkozen kamer werkt waar de wil van het volk niet gereflecteerd wordt. Deze gedachte is nog meer aanstootgevend wanneer men in het achterhoofd houdt welke uitgebreide wetgevende, rechtsprekende en 'scrutinising and debating' functies deze kamer heeft.

The Queen in Parliament als vertaling van het – bij gebrek aan een formele grondwet – dominerende parlementaire soevereiniteitsbeginsel lijkt bij het begin van deze 21e eeuw actueler dan ooit in het Verenigd Koninkrijk. De voorliggende hervorming is echter een tweesnijdend zwaard waarbij men het risico loopt het kind met het badwater weg te gooien. Onder het mom van schijnbare democratische vooruitgang ontworpen men een eeuwenoud ingenieus gegroeid systeem gebaseerd op de 'wet van de communice-

rende vaten' tussen Hoger- en Lagerhuis.

De boutade over een democratisch anachronistisch concept moet echter zoals Maes dat doet stellig genuanceerd worden. Net zoals Maes merken de toonaangevende Britse auteurs Barnett en Loveland terecht op dat in het onverkozen karakter paradoxaal genoeg meteen ook de grote sterkte van de Britse parlementaire legislatieve traditie ligt. Het gebrek aan politieke verantwoordelijkheid tegenover de regering van de dag of het volk zorgt er meteen ook voor dat het Hogerhuis een graad van onafhankelijkheid verwerft zonder dewelke de waarde van zijn hoogstaand juridisch werk zou verminderen. Deze onafhankelijkheid staat in de praktijk echter onder zware druk van de *life peer* benoemingspolitiek van de huidige Labour-regering. Verdisconteer naast de onafhankelijkheid ook de grote technische bagage en socio-economische en politieke ervaring van *life peers* zoals Patten, Robertson, Thatcher en deze van de prominente *law lords*. Een Belgisch senator zou zowaar stil wor-

den van zoveel vernuft. Het is dus de vraag of dit 'ondemocratische' concept per definitie negatief is voor de Britse samenleving. Vanuit een legalistisch technisch standpunt valt dit alvast te betwijfelen. Wat valt er op aan te merken dat in de adelstand verheven *life peers* – omwille van hun realisaties – hun potentieel ter beschikking stellen van de maatschappij?

Maes wijst terecht op de meerwaarde van een tweekamerstelsel en de vrees voor een 'elective dictatorship' indien het Hogerhuis omgevormd wordt tot een verkozen orgaan. De controlefunctie op het gepresenteerde wetgevende werk door de Commons zou inderdaad onder druk komen te staan indien het Hogerhuis een louter afspiegeling van het Lagerhuis wordt, waar de regering de boventoon voert. De invalshoek die zij echter niet neemt is dat dit democratische *doomsday*-scenario maar zou plaatsgrijpen enkel in de hypothese dat men vasthoudt aan dezelfde regels inzake samenstelling van Hogerhuis als die men actueel hanteert bij de verkiezing van het Lagerhuis, namelijk op basis van een

niet-evenredige vertegenwoordiging. De overweldigende meerderheid van 413 zetels van Blair tijdens deze legislatuur reflecteren slechts een totaal stemmenaantal van om en bij de 42 procent als uitwas van het *simple majority voting system*. De echte vraag is dus niet of men enkel en alleen het House of Lords als zodanig dient te hervormen, maar eerder of het niet de regels inzake verkiezing en samenstelling van het House of Commons zijn die democratisch dienen te worden bijgestuurd in de Labour-politiek van schijnbare democratische opwaardering van het institutioneel bestel.

De andere electorale optie – het voorzien van een proportioneel gebaseerde verkiezing – houdt minstens even grote risico's in. Het Labour-verkiezingsmanifest van 1996 voorzag een vervanging van de huidige kamer door een volgens de principes van de evenredige vertegenwoordiging verkozen Hogerhuis. Gelukkig voerde Blair een koerswijziging door eens hij aan de macht kwam. Het inherente risico verbonden aan een niet-proportioneel verkozen Lagerhuis en een

proportioneel verkozen Hogerhuis bestaat er immers in dat in de perceptie van de kiezer het Hogerhuis als democratisch meer legitiem zou worden beschouwd dan het Lagerhuis, omdat het electoraal een betere afspiegeling zou vormen van de electorale wensen en partij-ideologische voorkeur van het Britse volk.

Daar waar de eerste fase van de hervorming – het terugschroeven van het aantal erf Lords – een democratische vooruitgang betekende, is het de vraag of een verder ondoordacht sleutelen aan de samenstelling van het Hogerhuis geen nefaste invloed zal hebben enerzijds op eeuwenoude kwaliteitsvolle slagkracht van de Lords en anderzijds op de positie van het Lagerhuis in het typische Britse constitutionele model van *checks and balances*. Een indirecte verkiezing van de Lords op basis van de recentste verkiezingsuitslag kan een uitweg bieden maar lijkt eerder een politiek opportunistische poging van Labour om de dominantie in het Hogerhuis te verwerven.

KARL CROONENBORGHs, student rechten KULeuven. Hij studeerde Brits grondwettelijk recht in het Verenigd Koninkrijk

GEACHTE REDACTIE

heid verboden bij het goederen- en dienstenverkeer dat plaatsvindt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Uitzonderingen zijn er slechts voor (interne) verenigingen voorzover zij niet deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, de rechtsverhoudingen binnen de privé-sfeer en de rechtsverhoudingen binnen kerkelijke genootschappen en andere genootschappen met geestelijke grondslag. Geen van deze uitzonderingen was echter toepasselijk in het onderhavige geval: de site vormde een gewone onderneming die tegen betaling diensten aanbood. In die zin onderscheidt zij zich wat de AWGB betreft niet van andere aanbieders van goederen en diensten.

OPLOSSINGEN

Oplossingen liggen ook niet voor de hand. Het probleem is niet zomaar te verhelpen door van 'Crosspoint' een andere rechtspersoon te maken. Het oprichten van een vereniging in de plaats van de onderneming, neemt de commerciële aard van de activiteiten en de 'deelname aan het maatschappelijk verkeer' niet weg. Gaan werken onder de paraplu van een welbepaald christelijk kerkgenootschap kan een optie zijn, maar heeft mogelijk het

bepaalde etnische groepen zijn eigenlijk in overtreding van de wet. En wat met levensbeschouwelijke reisorganisaties en dergelijke?

De AWGB lijkt onvoldoende uitgerust om goed om te gaan met dit soort problemen. De oplossing die hiervoor vanuit conservatief-christelijke hoek wordt gevraagd, is het doorbreken van het gesloten systeem van de wet. C.G. Van der Staaij, kamerlid voor de Staatkundig Gereformeerde Partij, acht dit wenselijk 'omdat de huidige systematiek te rigide is'.

De vraag is echter of daarmee niet het kind met het badwater wordt weggegooid. Het 'rigide systeem' waarborgt immers in veel gevallen juist de religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit. Het opengooien van de systematiek zal in dat opzicht wellicht meer kwaad dan goed doen. Onder impuls van Europa is Nederland er - net als België - bovendien toe gehouden om te voorzien in een gesloten systeem voor verschillende discriminatiegronden en toepassingsgebieden. Het herinvoeren van een open systeem voor

de gronden en contexten waarvoor dat nog kan, zou de duidelijkheid en de rechtszekerheid niet dienen. Beter lijkt het om door een wetswijziging te voorzien in een beperkt geformuleerde uitzonderingsmogelijkheid voor diensten met dit type *intuitu personae*-karakter.

In België heeft de antidiscriminatie-wet in haar huidige vorm niet te lijden onder dit soort problemen. Door het (overwegend) open systeem van de wet kunnen dit soort zaken zonder meer gerechtvaardigd worden. Daar

staan echter andere problemen tegenover, waaronder een gebrek aan conformiteit met het Europees recht. Het blijft dus belangrijk om dit type van zaken in het achterhoofd te houden, mocht België alsnog verplicht worden om te kiezen voor een gesloten systeem: een gewaarschuwd land telt voor twee...

(De auteur is assistent aan de KULeuven)

CGB-oordeel 2005-58, www.cgb.nl

DE ALGEMENE
WET GELIJKE
BEHANDELING
LIJKT
ONVOLDOENDE
UITGERUST
OM GOED OM
TE GAAN MET
DIT SOORT
PROBLEMEN.

ongewenste gevolg dat iedereen die niet tot die welbepaalde deelstroming hoort, zal moeten worden geweigerd. Dit soort juridische trucs zou echter ook niet nodig moeten zijn. De uitkomst van de zaak - hoewel juist in het licht van de AWGB - is pertinent onredelijk. Het is volstrekt legitiem dat relatie- of huwelijksbemiddelaars zich tot een beperkte groep richten en daarbij onderscheid maken op basis van relevante criteria zoals seksuele geaardheid en geloof.

Het oordeel is dus een probleem. Over wat eraan gedaan moet worden, lopen de meningen uiteen. Sommigen stellen dat er niets hoeft te gebeuren omdat het één marginaal geval betreft: het oordeel als 'collateral damage' van een goed systeem. J. Cordia betuigt bijvoorbeeld dat het 'teveel eer' zou zijn als 'op basis van één gegrond verklaarde klacht de wetgever in het geweer moet komen'. Dit gaat echter voorbij aan het feit dat de zaak dit individuele geval overstijgt. Zo gelden de principes van het oordeel voor alle (commerciële) datingsites en relatiebureaus. Ook sites die zich dus bijvoorbeeld enkel openstellen voor homoseksuelen of lesbiennes, of voor

Met Privalis van ING worden de belangen van alle juridische beroepen uitstekend verdedigd. Privalis is immers een geheel van producten en diensten speciaal ontworpen voor de professionals uit de gerechtelijke wereld. Advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders beschikken er over alle middelen en kwaliteitsoplossingen die perfect afgestemd zijn op hun specifieke beroepsactiviteit. Rubriekrekeningen, griffiebonds, het beheer van uw berichten, professionele kredieten, verzekeringen... kortom, wij zijn vertrouwd met de specifieke noden van uw beroep en bieden u dan ook een persoonlijk contact. Want uw financiële belangen verdedigen, is voor ons een nobele zaak.

De Privalis Lawyers' Desk ontvangt u elke werkdag van 8 tot 20 uur.
Tel: 02 464 630 1 - Fax 02 464 630 9 - desk@privalis.be - www.privalis.be

PRIVALIS
Lawyers' Financial Services
ING